

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7069/2559

นายอรุณ กาลมิตรโจทก์ นายบรรจบ กาลมิตรจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.พ.พ. มาตรา 1542, ป.พ.พ. มาตรา 1545

ย่อ / หลักกฎหมาย

การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีมีสิทธิโต้แย้งว่า เด็กมิใช่บุตรที่
ชอบด้วยกฎหมายของตนได้ แต่ต้องกระทำภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตาม ป.พ.พ. 1542
แต่บทกฎหมายดังกล่าวไม่ได้สงวนไว้ใช้เฉพาะชายผู้ถูกอ้างว่าเป็นบิดาเด็กเท่านั้น เมื่อ ด. ผู้ถูก
อ้างว่าเป็นบิดาของจำเลยถึงแก่ความตายไปก่อนที่มีการฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ป.พ.พ. 1545
ได้เปิดช่องให้ผู้มีส่วนได้เสียฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรได้ อันได้แก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับเด็ก
หรือผู้ที่เสียสิทธิรับมรดกเพราะการเกิดของเด็ก เมื่อโจทก์เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของ ด.
โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร แต่ทั้งนี้ก็มีกำหนดระยะเวลาที่โจทก์จะ
ใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา 1544 (1) คือ ในกรณีที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีตายก่อนพ้น
ระยะเวลาที่ชายผู้เป็นสามีจะพึงฟ้อง ซึ่งมาตรา 1542 กำหนดระยะเวลาไว้ว่า ชายผู้เป็นสามีหรือ
เคยเป็นสามีต้องฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันรู้ถึงการเกิดของเด็ก แต่ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่
วันเกิดของเด็ก ดังนั้นเมื่อ ด. เป็นผู้ไปแจ้งเกิดว่า จำเลยเกิดเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2512 เท่ากับ
อย่างน้อย ด. ต้องฟ้องภายใน 10 ปี นับแต่วันเกิดของจำเลย คืออย่างช้าในวันที่ 30 เมษายน 2522
การที่ ด. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2544 ด. จึงไม่ได้ตายก่อนพ้นระยะเวลาที่จะฟ้องคดี
ไม่รับเด็กเป็นบุตรตามเงื่อนไขแห่งมาตรา 1544 (1) เมื่อ ด. ซึ่งเป็นบิดายังไม่มีอำนาจฟ้องคดีได้
แล้ว โจทก์ซึ่งเป็นบุตรของ ด. แม้เป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายก็ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้จำเลยมิใช่
บุตรของ ด. เช่นกัน ปัญหาดังกล่าวแม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ศาลฎีกาก็มีอำนาจหยิบ
ยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ เพราะปัญหาเกี่ยวกับอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชนตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5)

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้มีคำสั่งว่าจำเลยมิใช่บุตรของนายดำ ให้จำเลยไปจดทะเบียนเพิกถอนชื่อนายดำ
จากสูติบัตรและแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร โดยจำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย หากจำเลยไม่
ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ระหว่าง
การพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์แถลงขอให้ศาลมีคำสั่งให้จำเลยไปตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์
เพื่อหาสารพันธุกรรมว่าตรงกับของโจทก์หรือไม่ จำเลยปฏิเสธ ศาลชั้นต้นยกคำร้องขอของโจทก์
ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความ
3,000 บาท โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 9 แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายืน
ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ศาลมีคำสั่ง
ให้โจทก์จำเลยไปทำการตรวจหาสารพันธุกรรมโดยจำเลยยินยอมไปตรวจและส่งผลการตรวจ
พิสูจน์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า
เบื้องต้นว่า โจทก์เป็นบุตรของนายดำ กับนางเนียม ต่อมานายดำอยู่กันฉันสามีภริยากับนางลับ
วันที่ 17 สิงหาคม 2524 นายดำกับนางลับจดทะเบียนสมรสกัน ตามใบทะเบียนสมรส เมื่อวันที่ 29

มกราคม 2531 นายดำแจ้งต่อเจ้าพนักงานเพื่อขอออกสูติบัตรว่า วันที่ 30 เมษายน 2521 เวลา 9 นาฬิกา จำเลยคลอดโดยมีนายดำกับนางลับเป็นบิดามารดา ตามสูติบัตร คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัย ประการแรกเสียก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยหรือไม่ เห็นว่า การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรชาย ผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีมีสิทธิโต้แย้งว่าเด็กมิใช่บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของตนได้ แต่ต้องกระทำ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1542 แต่บทกฎหมายดังกล่าวไม่ได้สงวนไว้ใช้เฉพาะชายผู้ถูกอ้างว่าเป็นบิดาเด็กเท่านั้น เมื่อนายดำ ผู้ถูกอ้างว่าเป็นบิดาของจำเลยถึงแก่ความตายไปก่อนที่มีการฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1545 ได้เปิดช่องให้ผู้มีส่วนได้เสียฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรได้ อันได้แก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับเด็ก หรือผู้ที่จะเสียสิทธิรับมรดกเพราะการเกิดของเด็ก เมื่อไม่มีคู่ความฝ่ายใดโต้แย้ง ข้อเท็จจริงที่ว่า โจทก์เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของนายดำ การที่นายดำถึงแก่ความตาย หากจำเลยเป็นบุตรของนายดำโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย ก็จะทำให้ จำเลยเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกของนายดำอีกคน โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร แต่ทั้งนี้ก็มีกำหนดระยะเวลาที่โจทก์จะใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา 1544 (1) ในกรณีที่ ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีตายก่อนพ้นระยะเวลาที่ชายผู้เป็นสามีจะพึงฟ้อง ซึ่งมาตรา 1542 กำหนดระยะเวลาใช้สิทธิทางศาลได้ว่า ชายผู้เป็นสามีหรือเคยเป็นสามีต้องฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันรู้ถึงการเกิดของเด็ก แต่ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันเกิดของเด็ก ดังนั้นเมื่อนายดำเป็นผู้ไปแจ้งเกิดว่า จำเลยเกิดเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2512 เท่ากับอย่างน้อยนายดำต้องฟ้องภายใน 10 ปี นับแต่วันเกิดของจำเลย คืออย่างช้าในวันที่ 30 เมษายน 2522 การที่นายดำถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2544 นายดำจึงไม่ได้ตายก่อนพ้นระยะเวลาที่จะฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ตามเงื่อนไขแห่งมาตรา 1544 (1) เมื่อนายดำซึ่งเป็นบิดายังไม่มีอำนาจฟ้องคดีได้แล้ว โจทก์ซึ่งเป็น บุตรของนายดำ แม้เป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายก็ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้มีคำสั่งว่าจำเลยมิใช่ บุตรของนายดำเช่นกัน ปัญหาดังกล่าวแม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ศาลฎีกาก็มีอำนาจหยิบ ยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ เพราะปัญหาเกี่ยวกับอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ฎีกาของโจทก์ในประการอื่นที่ว่า จำเลยเป็นบุตรของนายดำหรือไม่ จึงไม่จำต้องวินิจฉัยเพราะไม่ ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์นั้น ศาลฎีกา เห็นฟ้องด้วยในผล พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

นพพร โพธิ์รังสิยากร · พิศล พิรุณ · วีรา ไวยหงษ์ รินทร์ศรี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/7069/2559>